

I *Rigsdagssamlingen 1914—15* forelagde Konseilspræsident Zahle i Landstinget *Forslag til Danmarks Riges Grundlov*. Forslaget fremtraadte, bortset fra de midlertidige Bestemmelser, i den Skikkelse, hvori det blev vedtaget af Folketinget i Samlingen 1913—14 (Rigsdagstidende, Tillæg A. Sp. 2131, Folketingets Forhandlinger Sp. 3935, 3945, 3946, Landstingets Forhandlinger Sp. 20, 57, 1162, 1209, Tillæg B. Sp. 1959, Tillæg C. Sp. 871, 899).

Forslaget henvistes til Behandling i et Udvalg, i hvilket man enedes om at stille visse Ændringsforslag til Regeringsforslaget*).

De væsentligste Ændringsforslag gik ud paa følgende:

Ved § 32 indførtes Forholdstalsvalgmaaden til Folketinget.

I § 34 foresloges bl. a. en Forhøjelse af Antallet af Landstingsmedlemmer fra 70 til 72, og at 18 Landstingsmedlemmer skulde vælges efter Forholdstal af en Valgforsamling, bestaaende af de Personer, der den Dag, nye Valg til Landstinget udskrives, var Medlemmer af Tinget (det gamle Landsting i Stedet for det nye som foreslaaet af Regeringen).

Ved § 45 foresloges det fastslaaet i Grundloven, at Tingenes Valg af Medlemmer til Kommissioner og Hverv skulde ske efter Forholdstal, og at Valget, naar begge Ting skulde repræsenteres, skulde ske paa samme Maade som ved Valg af Statsrevisorer, og ved § 49 foresloges Bestemmelser om Valg af Statsrevisorer formuleret saaledes, at et betydeligt Mindretal vilde kunne faa valgt en Statsrevisor.

Ved § 80 foresloges det, at Stadfæstelse af et Lovforslag vedrørende Ekspropriation af Ejendom skulde kunne udsættes, indtil nyt Valg til Folketinget havde fundet Sted, saafremt Begæring fremsattes af $\frac{1}{3}$ af Folketingets Medlemmer.

Ved § 93 foresloges det — udover det i § 95 i Grundloven af 1866 bestemte — at kræve Folkeafstemning i Tilfælde af Grundlovsforandring, samt at mindst 45 pCt. af Vælgerne skulde have stemt for Forandringen.

Ved den 5te midlertidige Bestemmelse foresloges, at den nye Grundlov først skulde træde i Kraft et Aar efter, at den var stadfæstet, men at dette skulde kunne ændres ved Lov.

Ændringsforslagene blev alle vedtaget af Landstinget, hvorefter Forslaget oversendtes til Folketinget, som vedtog det uforandret den 23. April 1915.

Efter at Rigsdagen var opløst og nye Valg havde fundet Sted (som „Fredsvalg“), fremsatte Konseilspræsident Zahle i *den overordentlige Rigsdagssamling 1915* i Landstinget *Forslag til Danmarks Riges Grundlov* i samme Skikkelse, i hvilken det var blevet vedtaget i den foregaaende Rigsdagssamling. (Rigsdagstidende, Tillæg A. Sp. 1, Landstingets Forhandlinger Sp. 22, 24, 30, 31, Folketingets Forhandlinger Sp. 32, 33, 34, jfr. 47, Tillæg C. Sp. 1, 29).

Efter at Landstinget havde vedtaget Forslaget uændret, med 51 Stemmer mod 12, oversendtes det til Folketinget, som vedtog det med 111 Stemmer mod 1.

Grundlovsforslaget stadfæstedes af Kongen den 5. Juni 1915, men traadte paa Grund af de urolige Forhold under Verdenskrigen først i Kraft den 21. April 1918, jfr. den fornævnte midlertidige Bestemmelse. Samtidig hermed traadte en ny Valglov af 10. Maj 1915 i Kraft.

*) Verdenskrigens Udbrud omkring 1. August 1914 bevirkede, at Grundlovsforhandlingerne stilledes i Bero; i Løbet af Vinteren 1914—15 optoges hemmelige Forhandlinger mellem Højre og Regeringen, om hvilke Venstre blev holdt underrettet; disse Forhandlinger endte med en Overenskomst mellem alle 4 Partier.